

Korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien auditointi

Riitta Pyykkö
22.5.2008
Peda-forum, Turku

Korkeakoulujen arviointineuvosto

- riippumaton asiantuntijaelin, jonka tehtävänä on avustaa korkeakouluja ja opetusministeriötä (1996-)
- 12 jäsentä ja sihteeristö (noin 10)
- **kansallinen työnjako:** tutkimuksen arviointi Suomen Akatemialla; peruskoulutuksen ja toisen asteen arviointi Koulutuksen arviointineuvostolla ja Opetushallituksella; ohjaus ja päätöksenteko opetusministeriöllä
- KKA:n arviointien tarkoituksena tukea korkeakouluja niiden kehittäessä toimintaansa (**kehittävä arviointi**)
- päävastuu laadusta aina korkeakoululla itsellään
- korkeakoulukohtaiset arvioinnit/auditoinnit, koulutusala-arvioinnit, korkeakoulupoliittiset ja muut teema-arvioinnit, laatuyksikköarvioinnit, (akkreditointityyppiset arvioinnit)

Miksi auditointi?

- Bolognan prosessi (Berliini 2003) > uuden ja systemaattisemman arviointimallin tarve > Laadunvarmistustyöryhmä 2003-2004 (OPM 2004:6) > Auditointikäsikirja (KKA 4:2005 ja 7:2007)
- tavoitteena malli, joka 1) sopii kansalliseen korkeakoulu- ja arviointiperinteeseen ja 2) on kansainvälisesti pätevä ja uskottava sekä täyttää eurooppalaisen kehityksen vaatimukset

Auditoinnille ominaista

- ottaa huomioon korkeakoulujen erot
- perustuu luottamukseen korkeakoulujen autonomiaan ja omaan vastuuseen
- *fitness for purpose* -ajattelu: korkeakoulu itse päättää laadunvarmistusjärjestelmästä, auditoinnissa arvioidaan, onko se tarkoituksenmukainen: kattava, toimiva ja vaikuttava; auttaako se korkeakoulua saavuttamaan ne tavoitteet jotka se on itselleen asettanut
- on akkreditointia joustavampi
- tukee kehittämistyötä

Auditointiprosessi 1

- **auditointisopimus** KKA:n ja auditoitavan korkeakoulun välillä
- **auditointiryhmän** nimeäminen (kansallinen tai kansainvälinen; useimmiten 5 jäsentä, jotka edustavat korkeakouluja, opiskelijoita, ulkopuolista työelämää; KKA nimeää) ja perehdyttämiskoulutus
- **auditointiaineiston** kokoaminen korkeakoulussa (perusaineisto + korkeakoulun valitsema näyttö)
- **auditointivierailua valmisteleva tapaaminen** (noin 3 viikkoa ennen vierailua; avoin tilaisuus henkilöstölle ja opiskelijoille)
- **auditointivierailu** (2-5 päivää; tavoitteena todentaa ja täydentää aineiston perusteella saatua kuvaa; haastatellaan johtoa, eri henkilöstöryhmiä, opiskelijoita ja sidosryhmien edustajia sekä tehdään yksikkövierailuja)

Auditointiprosessi 2

- **auditointiraportti** (yhtenäinen rakenne, laajuus n. 50 sivua: kuvaus, tulokset ja arvio; vahvuudet, hyvät käytänteet, kehittämissuosituks; KKA:n päätös)
- **KKA:n päätös:** läpäisy tai uusinta-auditoinnin tarve, jos laadunvarmistusjärjestelmässä on oleellisia puutteita suhteessa auditointikriteereihin
- **tulosten julkistus** ja palautekeskustelu
- **uusinta-auditointi** järjestetään noin 2 vuoden kuluttua varsinaisesta; kohdistuu raportissa nimettyihin kehittämiskohteisiin; valmistautumisen alussa mahdollisuus konsultointiin KKA:n kanssa
- auditointi on **voimassa kuusi vuotta**

Kokemuksia: auditointiryhmien toiminta

- auditointijien valintaan kiinnitettävä erityistä huomiota: oltava kkkentän ja laatuajärjestelmien hyvä tuntemus sekä arviointikokemusta; ryhmiin kokeneita ja uusia
- oltava kunnolla aikaa perehdytykseen sekä auditointiaineistoon tutustumiseen
- puheenjohtajan rooli keskeinen (ml. ilmapiiirin ylläpitäminen!)
- jäsenet tasavertaisia, aktiivisia; vastuu tunnistettava
- opiskelijoiden osallistuminen tärkeä: varmistavat arviointiprosessin monipuolisuuden ja kattavuuden ja ovat tärkeitä tulosten disseminaatiossa yo/opiskelijakunnissa ja korkeakoulujen hallinnossa
- kysymysten valmistelu tärkeää (kysymystyyppit!)
- ryhmien oltava tarkkana, että eivät ala arvioida tulosten laatua (tässä sihteerin rooli tärkeä)
- arvioivan tekstin kirjoittaminen vaativaa (evidenssivoite)

Kokemuksia: raportit

- neuvosto keskustelee raporttien kirjoittamisen linjauksista, sihteeristöstä kukin osallistuu useampaan auditointiin, yhdessä auditoinnissa kaksi sihteeristön edustajaa, myös arvioitsijoiden toivotaan osallistuvan useampaan kuin yhteen, pääsihteerin lukee kaikki raportit > tavoitteena **vertailtavan** tiedon tuottaminen
- rutiinin kasvaessa raporttien taso ja tyyli luultavasti alun kehittämismvaihetta yhtenäisempi
- vertailtavuus nousee yhä tärkeämmäksi auditointien edetessä, erityisesti uusintaan päätyvien kohdalla
- kuinka paljon ja miten raportteja hyödynnetään korkeakouluissa? tästä kerätään palautetta, mutta lisäksi tietoa olisi hyvä saada

Kokemuksia: raporttien julkisuus

- kuten kaikkien KKA:n arviointien, myös auditointien tulokset julkisia: raportit julkaistaan KKA:n julkaisusarjassa ja julkistetaan seminaarissa, jonka KKA järjestää yhdessä auditoidun korkeakoulun kanssa > mahdollisuus avoimeen keskusteluun vastaa kehittävän arvioinnin periaatetta
- seminaarit voivat lisätä arvioinnin julkisuutta ja sitä kautta myös vaikuttavuutta (entä kielteinen julkisuus uusinnan kohdalla?)
- seminaareissa korostuu usein itse prosessin, itsearvioinnin ja arviointivierailun merkitys
- seminaareilla ehkäistään mahdollisia pelkän kirjoitetun raportin pohjalta syntyviä väärinkäsityksiä tai kärjistyksiä

Kokemuksia: uusintaan päättyminen

- valmisteluvaiheessa 2003-2004 korkeakoulut itse toivoivat, että menetelmällä olisi seuraamuksia
- 4/15 johtanut uusinta-auditointipäätökseen (toukokuu 2008)
- ”alkujärkytyksen” jälkeen koettu hyödyllisenä: antaa suunnatun kehittämisimpulssin, aikatauluttaa ja jäntevöittää kehittämistyötä, on hyvä väline korkeakoulun johdolle
- voidaan nähdä myös mahdollisuutena saavuttaa keskinkertaisen asemesta erityisen hyvä taso
- neuvottelumahdollisuus kehittämissuunnitelmasta koettu hyvänä